

Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca najaar 2012

Per 1 juli 2008 is binnen de horeca, sport-, en kunst- en cultuursector het rookverbod ingevoerd. Daarnaast is besloten dat behalve werkgevers in de horeca ook ondernemers in de horeca zonder personeel hun zaak rookvrij moeten maken. In het regeerakkoord van VVD en CDA (september 2010) is overeengekomen het rookverbod te versoepelen. Er is een uitzondering gecreëerd voor de kleine cafés zonder personeel. De cafés die onder de uitzondering vallen moeten verder aan een aantal criteria voldoen. Zij dienen te beschikken over één horecalokaliteit, de vloeroppervlakte van deze ene horecalokaliteit moet kleiner zijn dan 70m² en de bedrijfsactiviteit moet vrijwel uitsluitend bestaan uit het verstrekken van alcoholhoudende drank. Cafés die aan de uitzonderingscriteria voldoen en het roken toelaten, zijn tevens wettelijk verplicht om bij de ingang aan te duiden dat zij een rookcafé zijn. Bij alle horecagelegenheden waar het rookverbod geldt handhaaft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) het rookverbod intensief.

Onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL heeft in opdracht van de NVWA, vanaf december 2008/begin januari 2009 negen kwartaalmetingen uitgevoerd naar het naleefniveau (laatste meting december 2010/januari 2011). Per kwartaal zijn ruim 600 aselekt gekozen horecagelegenheden geobserveerd in 25 geselecteerde gemeenten die een goede dwarsdoorsnede van Nederland vormen. Hierbij is een verdeling toegepast over de volgende zes horecacategorieën: café en discotheek; restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie. Uit de cijfers van de eerste negen kwartaalmetingen blijkt dat de laatste vijf horecacategorieën een hoog naleefniveau hebben. Om die reden is de frequentie van de metingen in deze vijf hoofdcategorieën (restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur; hotel en recreatie) verlaagd en wordt de naleving van deze hoofdcategorieën eens per jaar in het najaar geïnventariseerd. De meting van alle hoofdcategorieën wordt de totaalmeting genoemd, waarvan in het najaar steeds verslag wordt gedaan.

Bij de hoofdcategorie cafés en discotheken, waar de naleving nog slecht is, wordt vanaf 2011 twee keer per jaar de naleving gemeten; in het voorjaar en het najaar. Dit wordt de deelmeting genoemd. Bij deze deelmeting worden in totaal 400 observaties verricht, verdeeld over vier subcategorieën, te weten: 100 discotheken; 100 eetcafés; 100 cafés die niet onder de uitzondering vallen; en 100 cafés die wel onder de uitzondering vallen. In maart/april 2012 is de voorjaarmeting 2012 uitgevoerd. In september/oktober 2012 zijn naast deze vier subcategorieën tevens 100 restaurants, 100 cafetaria's en snackbars; 100 sportkantines; 100 instellingen voor kunst en cultuur; en 100 hotels en recreatie geobserveerd. In totaal gaat het in de najaarmeting in 2012 dus om 900 observaties.

In deze factsheet worden de resultaten van de najaarmeting 2012 weergegeven. In paragraaf 1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de discotheken, eetcafés, cafés die niet onder de uitzondering vallen en cafés die wel onder de uitzondering vallen in het najaar van 2012. Deze resultaten worden vergeleken met de deelvoorjaar- en deelnaajaarmeting 2011 en deelvoorjaarmeting 2012. In paragraaf 2 komen de bevindingen van de oorspronkelijke zes horecahoofdcategorieën aan bod. Hierbij wordt een vergelijking gemaakt met de totaalmetingen najaar 2009 en najaar 2011. Voor de vergelijkbaarheid zijn van deze metingen de resultaten van de hoofdcategorie café en discotheek samengenomen (in totaal een vergelijkbare steekproef van 100 per meting).

1. Resultaten vier subcategorieën café en discotheek

In deze paragraaf worden voor de vier subcategorieën discotheken, eetcafés, cafés niet onder de uitzondering en cafés onder de uitzondering¹ de resultaten weergegeven van de (deel)voor- en najaarmeting 2011 en de (deel)voor- en najaarmeting 2012. Daarnaast zijn ter vergelijking voor de vier metingen steekproeven getrokken van 100 gelegenheden uit de subcategorieën discotheken, eetcafés en cafés die niet onder de uitzondering vallen. Dit wordt weergegeven als 'Totaal steekproef'.

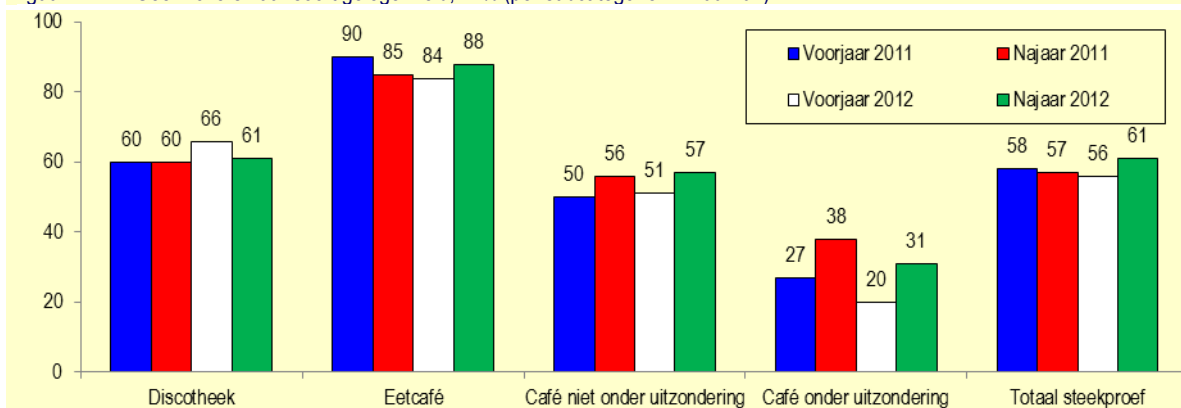
Aanwezigheid rokers en asbakken

Tijdens de observaties is gekeken of er wordt gerookt en of er asbakken op de tafels of op de bar staan. In alle vier de metingen zijn het voornamelijk de eetcafés waar geen rokers aanwezig zijn: 88% in het najaar 2012; 84% in het voorjaar 2012; 85% in het voorjaar 2011; en 90% in het najaar 2011 (figuur 1). Bij de discotheken en de cafés die niet onder de

¹ Voor het bepalen van uitzonderingscafés is een bestand verkregen van de NVWA met alle horecagelegenheden die beschikken over een actieve drank- en horecaverunning. Met behulp van dit bestand zijn cafés met één lokaliteit <70m² geselecteerd. Vervolgens is tijdens het observeren nagegaan of het café met name op drankverstrekking is gericht en hoeveel personen werkzaam zijn in het café.

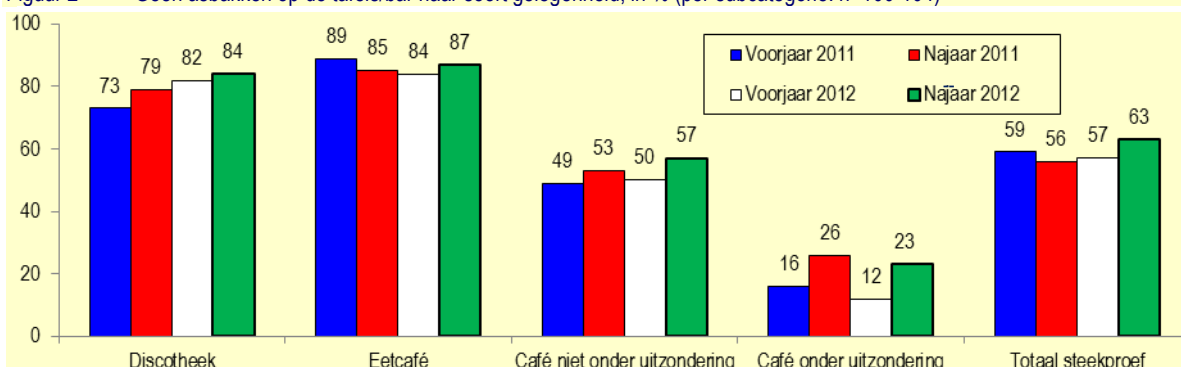
uitzondering vallen zijn in het najaar van 2012 bij respectievelijk 61% en 57% geen rokers aanwezig. De Totaal steekproef laat zien dat de afwezigheid van rokers vergeleken met de drie voorgaande metingen op ongeveer hetzelfde niveau is gebleven. Bij alle vier de metingen zijn bij het merendeel van de gelegenheden geen rokers aanwezig: 61% in het najaar van 2012, 56% in het voorjaar van 2012, 57% in het najaar van 2011 en 58% in het voorjaar van 2011.

Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-104)

Het zijn in de vier metingen ook met name eetcafés waarbij geen asbakken op tafels/bar zijn geobserveerd: respectievelijk 89%, 85%, 84% en 87% (figuur 2). Bij de discotheeken loopt het percentage waarbij geen asbakken op de tafels/bar staan in de vier metingen uiteen van 73% in voorjaar 2011 tot 84% in najaar 2012. De Totaal steekproef laat zien dat bij ruim de helft van de gelegenheden geen asbakken op de tafels/bar aanwezig zijn: 63% in najaar 2012; 57% in voorjaar 2012; 56% in najaar 2011; 59% in voorjaar 2011.

Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-104)

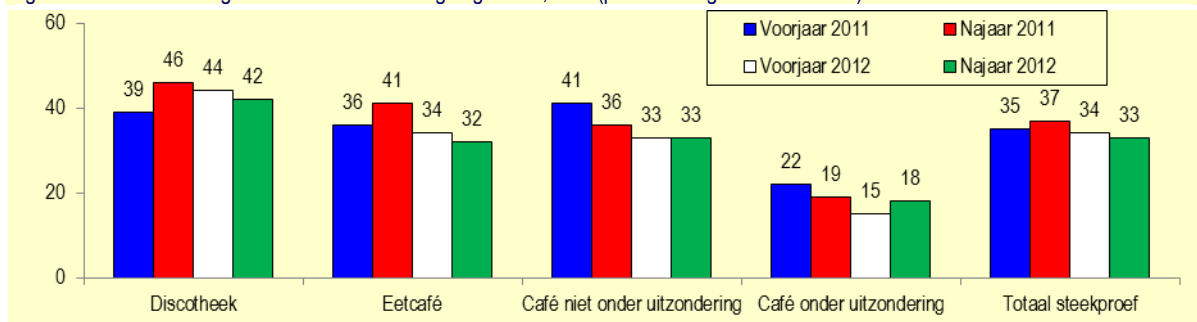

Aanduiding

Tijdens de metingen is ook gekeken of het rookverbod in de horecagelegenheden wordt aangeduid. Het aanduiden is één van de maatregelen die bijdraagt tot een goed rookbeleid en is sinds het nieuwe Besluit Uitvoering rookvrije werkplek, horeca en andere ruimten van kracht is, verplicht voor alle horecagelegenheden waar niet gerookt mag worden.

Bij Totaal steekproef is bij één derde (33%) een aanduiding van het rookverbod aanwezig (figuur 3). Dit geldt tevens voor één derde van de eetcafés en cafés die niet onder de uitzondering vallen (respectievelijk 32% en 33%). Van de discotheeken heeft ruim twee vijfde (42%) van de gelegenheden in het najaar van 2012 een aanduiding van het rookverbod. Cafés die onder de uitzondering vallen hebben minder vaak de verplichte aanduiding (dat er gerookt mag worden) dan de andere categorieën. In het najaar van 2012 zijn ten opzichte van de voorgaande drie metingen geen significante veranderingen geconstateerd bij de verschillende subcategorieën.

Figuur 3 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-104)

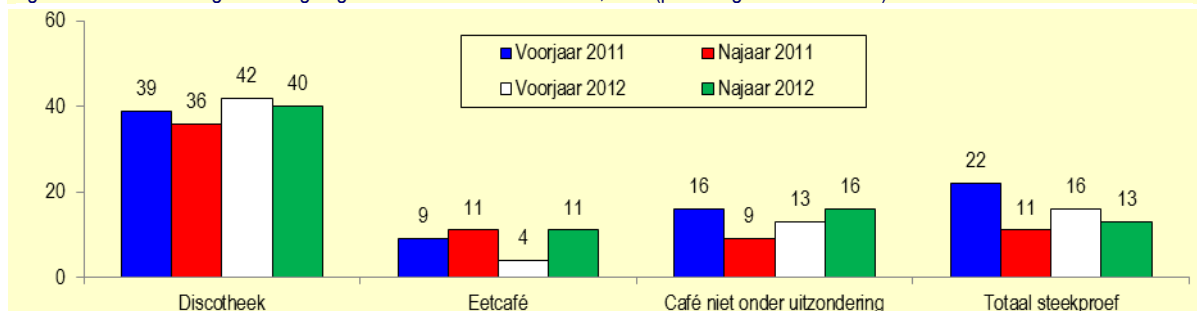

Tevens is geobserveerd waar de aanduiding zich bevindt. In alle vier de metingen hebben de verschillende soorten gelegenheden de aanduiding voornamelijk op de deur of het raam zodat deze van buiten zichtbaar is. Bij de discotheeken is dit percentage toegenomen van 27% in het voorjaar van 2011 tot 48% in het najaar van 2012. Bij de cafés die niet onder de uitzondering vallen is tevens sprake van een stijging van 46% in het voorjaar van 2011 tot 77% in het najaar van 2012.

Rookruimtes

Tijdens de metingen is ook gekeken naar de aanwezigheid van rookruimtes (in het horecabedrijf). In het najaar van 2012 heeft 40% van de discotheeken een rookruimte (figuur 4). De aanwezigheid van rookruimtes ligt bij de andere categorieën beduidend lager. De afzonderlijke subcategorieën laten geen significante verschillen zien ten opzichte van de voorgaande drie metingen. Bij de Totaal steekproef bedraagt dit percentage in het najaar van 2012 13%, hetgeen niet significant verschilt van de drie voorgaande metingen.

Figuur 4 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte, in % (per categorie: n=100-104)

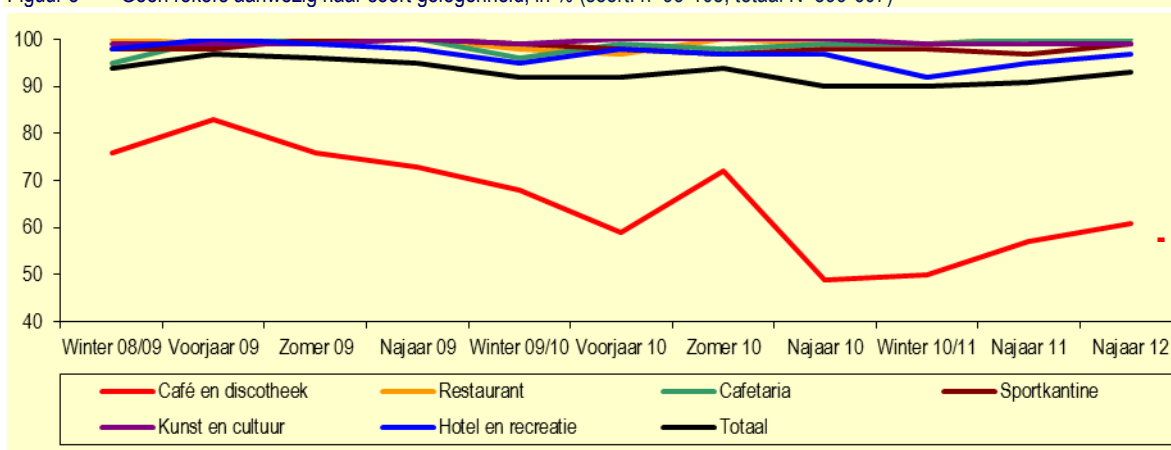
2. Resultaten zes hoofdcategorieën

In dit tweede deel worden de resultaten gepresenteerd van de zes hoofdcategorieën: cafés en discotheeken (inclusief eetcafés, exclusief cafés die onder de uitzondering vallen); restaurants; cafetaria's en snackbars; sportkantines; kunst en cultuur (theaters, bioscopen, musea); hotels en recreatiegelegenheden. Hierbij wordt de laatste meting (najaar 2012) vergeleken met de najaarmeting 2009 en de najaarmeting 2011.

Aanwezigheid rokers en asbakken

Bij het overgrote deel van de horecagelegenheden wordt er op moment van de observaties niet gerookt (figuur 5) en er staan bij de meeste horecagelegenheden geen asbakken op tafel (figuur 6). In 93% van alle horecagelegenheden zijn tijdens de najaarmeting van 2012 geen rokers aanwezig. Het totale percentage horecagelegenheden waar geen rokers aanwezig zijn, ligt vergeleken met de meting in het najaar van 2009 (95%) op ongeveer hetzelfde niveau. Alleen bij de categorie café en discotheek is er sprake van een significante daling in het percentage bedrijven waar geen rokers aanwezig waren tijdens het observeren gedurende de laatste meting ten opzichte van de najaarmeting 2009: van 73% naar 61%. Er zijn geen significante verschillen gevonden vergeleken met de najaarmeting 2011.

Figuur 5 Geen rokers aanwezig naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

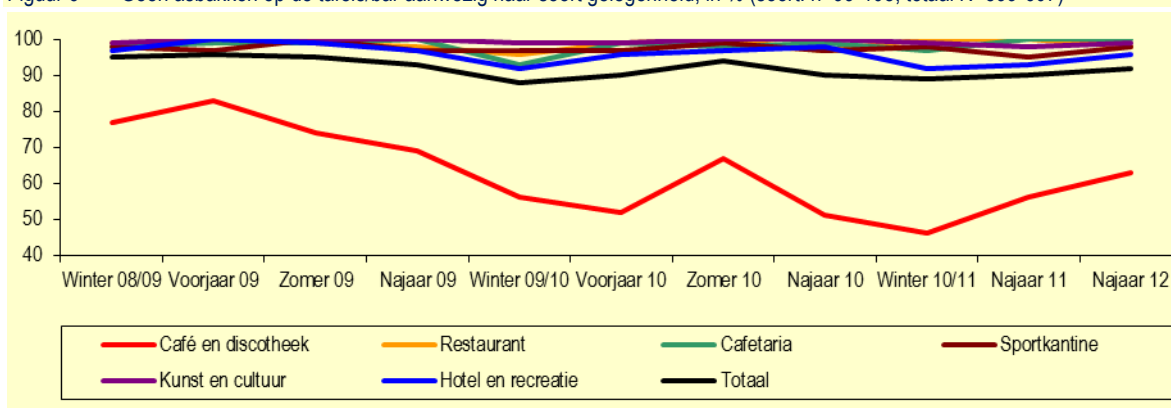

	Café en discotheek	Restaurant	Cafetaria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	73	100	100	100	100	98	95
Najaar 10	49	99	99	98	100	98	90
Najaar 11	57	100	100	97	99	95	91
Najaar 12	61	99	100	99	99	97	93

- Significant verschil tussen meting najaar 2009 en meting najaar 2012, $p < 0,05$.

Het percentage horecagelegenheden waar geen asbakken op tafels/bar zijn geobserveerd ligt tijdens de najaarmeting van 2012 op 92% (figuur 6). Bij de categorie cafés en discotheeken was er tussen de najaarmeting 2009 en najaarmeting 2011 nog sprake van een daling van 69% naar 56%. In de najaarmeting 2012 ligt het percentage cafés en discotheeken waar geen asbakken op tafels/bar staan met 63% hier tussenin. Bij de overige categorieën komen gedurende alle metingen asbakken op de tafels of bar niet of nauwelijks voor.

Figuur 6 Geen asbakken op de tafels/bar aanwezig naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

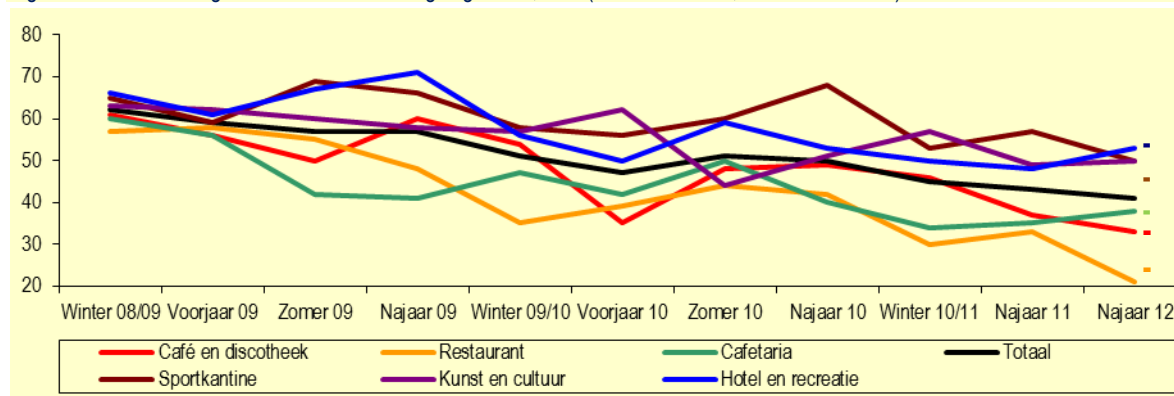
	Café en discotheek	Restaurant	Cafetaria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	69	98	100	97	100	97	93
Najaar 10	51	97	99	97	100	98	90
Najaar 11	56	100	100	95	98	93	90
Najaar 12	63	98	100	98	99	96	92

Aanduiding

Met de wijziging van het Besluit Uitvoering rookvrije werkplek, horeca en andere ruimten zijn alle horecagelegenheden wettelijk verplicht om het rookverbod aan te duiden. Gemiddeld heeft in het najaar van 2012 twee vijfde (41%) van alle horecagelegenheden dit gedaan (figuur 7).

Er is een significante daling geconstateerd in het totaal percentage horecagelegenheden dat een aanduiding heeft; 41% in het najaar van 2012 tegenover 57% in het najaar van 2009. De daling in het najaar van 2012 ten opzichte van de najaarmeting in 2009 doet zich tevens voor bij cafés en discotheeken (33% tijdens de najaarmeting 2012 versus 61% in het najaar van 2009), restaurants (21% tegenover 48%), sportkantine (50% tegenover 66%) en hotels en recreatie (53% versus 71%). Vergeleken met het najaar van 2011 doen zich bij de afzonderlijke soorten horecagelegenheden geen significante verschillen voor.

Figuur 7 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

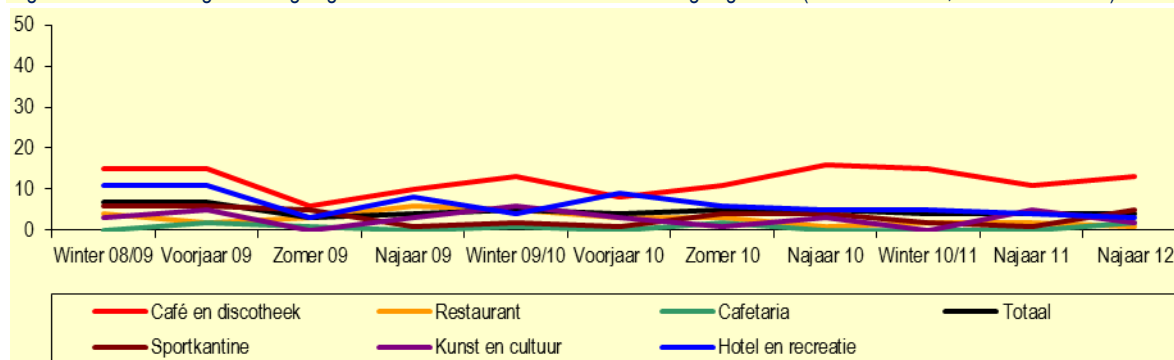
	Café en discotheek	Restaurant	Cafeteria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	61	48	41	66	58	71	57
Najaar 10	49	42	40	68	51	53	50
Najaar 11	37	33	35	57	49	48	43
Najaar 12	33	21	38	50	50	53	41

- Significant verschil tussen meting najaar 2009 en meting najaar 2012, $p < 0,05$.

Rookruimtes

Het totale percentage horecagelegenheden met een rookruimte is tijdens de laatste meting in het najaar van 2012 4% (figuur 8). Bij de metingen in het najaar van 2009 en 2011 lag dit totale percentage op hetzelfde niveau (beide 4%). Het percentage rookruimten ligt bij cafés/discotheeken hoger dan bij de andere horecacategorieën. Tijdens de laatste meting ligt dit percentage op 13% en is daarmee weinig veranderd vergeleken met de najaarmeting 2009 (10%) en het najaar van 2011 (11%).

Figuur 8 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte naar soort gelegenheid (soort: n=99-105; totaal N=599-607)

	Café en discotheek	Restaurant	Cafeteria	Sportkantine	Kunst en cultuur	Hotel en recreatie	Totaal
Najaar 09	10	6	0	1	3	7	4
Najaar 10	16	1	0	4	3	5	5
Najaar 11	11	2	0	4	1	5	4
Najaar 12	13	1	2	5	2	3	4